

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 fr.
Félévre.....	12 „ (6 „
Negyedévre.....	6 „ (3 „
Egy hóra.....	2 „ (1 „
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.
Vidékre.....	10 „ (5 „

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvar 1903.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

Csütörtök, Augusztus 13.

A mágnások és a magyar polgári becsület.

Kolozsvar, aug. 12.

Khuen-Héderváry miniszterelnök bukásával a meghamisított parlamentarizmusnak egy fejezete újól lezáródott. Nem a nemzet köz-ohaja emelte őt a magas polcra, hanem mint a bécsi udvari körök elkényeztetett kegyence küldetett nyakunkra. Erőszakot hozott, megtörni akarván a nemzeti jogokért küzdők bátor harcosait. Az ellenállás erősebb volt a bán akaratánál s midőn a nemzet becsületéhez nyult, bukni kellett s elhagynia azt a fényes polcot, melyen méltatlanabb s a nemzeti ügyre nézve veszedelmesebb egyén soha sem ült.

E pillanatban tehát új idők előtt áll a nemzet, várja a jobb jövőt, a nemzeti jogokért folytatott harcnak drága gyümölcseit. Tekintetünk önként azokra irányul, kik az uralkodó és a nemzet között állanak; azokra, kik kiváltságos helyzetüknek fogva vezérszerpet visznek a társadalomban és a politikában egyaránt. Ezek a mágnások. Tőlük várt a királyi ház hűségét, harcias vitézségét, ezeket halmozta el a királyi kegy földi javakkal, sok sok arannyal és drága ajándékokkal.

Nemcsak a trón és annak birtoklója a király, de a nemzet is bizalommal vette körül ezt az előkelő osztályt. Jogainak, szabadságának kivívását, megvédelmezését, alkotmányának megtartását remélte, várta tőle.

Több százados tapasztalat arról győzte meg a nemzetet, hogy ez a vezérszerrepre hivatott osztály inkább szolgálta Ausztria érdekeit, mint a magyar nemzetét. Tisztelet adassék azoknak, kik együtt éreztek a nemzettel a múltban s azzal éreznek ma is, de ezeknek száma igen kevés. A nagy többség, mint a történelem igazolja a hazafiúi kötelességeknek legesekélyebb kíváncsalmaira is ellentétbe jutottak. Hazájuktól távol éltek, elfeledték saját anyanyelvüket s míg 1848 előtt gróf Széchenyi István hazafias munkára intő szava el nem hangzott, ugyszólva mit sem gondoltak ezzel a sokat zaklatott országgal. Széchenyi fellépésének sikere volt. Hívó szavára sokan hallgattak, az idegenből haza költöztek, megtanulták anyanyelvüket s úgy tet-

szett, hogy ez a kiváltságos osztály érzésben, gondolatban, hazafias törekvésben a nemzet akaratával összeforr.

A nemzeti kaszinó megalapítója joggal hihette, hogy ez a hely a nemzeti eszmék és törekvéseknek, a valódi szabadság érzelmeinek melegágya lesz. A nemzeti kaszinó ma is fennáll. Tagjai között ott ülnek a magyar mágnások. Célja, munkaköre, hivatása az alapító intencióinak ma is megfelelőnek kellene hogy legyen, de vajjon így van-e? Lássuk csak. Dicső emlékü szabadságharcunknak leveretése összefügg ezzel az intézménnyel. Az aulikus érzelmű muszkavezető mágnások örökösei viszik ott a vezető szerepet. Minden társadalmi korrupciónak elsőrendű melegágya, a klerikális reakciónak főfészke, az ultramontán törekvéseknek táplálója s mi a legfőbb, a legnagyobb gát az alkotmányos magyar király és nemzet között.

Vajjon ily körülmények között a nemzeti kaszinó mágnásai lehetnek-e a nemzet vezérei? A magyar alkotmányt nem a mágnás-osztály vitta ki és az alkotmányos élet megteremtésének alapjait nem ez az osztály rakta le. Elismerjük, hogy a magyar társadalomnak ez az előkelő osztálya vezethetné a nemzet életét, de csak akkor, ha együtt érezne a nemzettel, addig azonban, míg tetteit zemzeti érdek és hazafias lelkesedés nem hatja át — csak botránykövek a korona és nemzet között.

Mióta a politikában vezérszerrephöz jutottak, magyarkormányok egymásután buknak meg anélkül, hogy a kormánybuktatásokból akár az uralkodóháznak, akár a nemzetnek haszna lenne. Szapáryval a közigazgatási reformjavaslatokat vontatták vissza, hogy ezzel lejárassák. Wekerlenék az egyházpolitikai javaslatokért kellett mennie. Bánffy ellen személyes ellenszenvből a kaszinó urai rendezték az obstrukciót, onnan kerültek ki a disszidensek. Széll Kálmánnak a passzív rezisztenciáért, mivel ellenezte a nemzeti követelmények érvényesülését, szintén a kaszinó mágnásainak jókarakatából kellett megbuknia. Tisza Istvánnal szóba sem állottak, mert protestáns volt és feltették róla, hogy lesz még valamelyes szabadelvűség benne. Khuen-Héderváryt pedig — ami igen sajátságos —

éppen ezek az urak támogatták azon törekvésében, hogy a nemzet jogainak védelmezőit erőszakkal is megsemmisítse. Ha a bűn érdemszámba mehet, ugy ezeknek az uraknak köszönhető, hogy a nemzeti viszonyok és gondolkozással nem ismerős horvát bánnal elhitették, hogy a magyar nemzet független képviselői megsemmisíthetők.

Egy magyar fő- és zászlós-ur, gróf Szapáry László mondja: »Abban a világban, ahol én élek közhiedelem volt, hogy az országgyűlési ellenzék pénzzel leszerelhető.« Így a vesztegető! kinek háta megett ott van a tanító, a vezető, az oktató. Kaszinói tag ez is, kaszinói tag a másik is. Mágnás mind a kettő és bizonyára mágnások többben az ismeretlen szereplők közül.

Micsoda arcul verése ez a magyar polgári becsületnek? Ez a magyar polgári elem vagy más szóval köznemesi osztály becsülettel, hűséggel, kitartással és soha meg nem lankadó hazafiúi érzésekkel tartotta meg nekünk az ezeréves multtal bíró Magyarországot. Ezek nevéhez fűződik a nemzet élete. — Ezek szenvedtek golyót, börtönt, halált, bitófát, várfoágatot, nehéz bilincseket és keserves száműzetést a nemzet szent ideáljaiért és mindezekért a kaszinó mágnásaitól megvetés, lenézés, rágalmazás, kicsinylés, a hazafiatlanság gyanújának felkeltése s az az általános feltevés jutott, hogy a nemzet képviselőinek polgári becsülete, mint értéktelen árucikk eladó s a nemzeti eszmék ápolói könnyen megvesztegethetők.

És kik becsütelenné meg országvilág előtt a nemzet független képviselőit? A mágnások, a kaszinó urai.

Azok, kiknek ősei mindig labancokdottak. Azok, kiknek a nemzetlel együtt érző Zrínyi, Frangepán, Thököly, Rákóczi stb. eldobzott javai kiosztattak. Azok, kik minden időben nemzetellenes cselekvésre, jutalomért, pénzért kaphatók voltak. Azok, kik a munkát gyűlölik s a kenyérért dolgozókat megvetik. Azok, kik semmiféle munkát nem ismernek. Nappal alszanak vagy játszanak, éjjel mulatnak. Azok, kik a családi szentélyt nem tisztelik, kiknél a kártyabecsület első helyen áll, azok, kik becsületen polgárokat megvesztegetnek, tönkre tesznek, a magyar hazafiságot és becsületet haszontalan árucikknek tartják.

Az egészséges magyar társadalomnak, az a testület, melyben hasonló felfogás és gondolkodás él tovább vezére nem lehet. Tény az, hogy a nemzet érzelm és gondolat világának, a nemzeti jogok érvényesülésének mindig nagy akadályai voltak az aulikus érzelmű mágnások s velük szemben a nemzeti jogokért csaknem úgy kellett harcolni a nemzetnek, mint a bécsi kamarillával. Sok bajt okoztak az országnak, súlyos aggodalmakat a királynak. Ideje már, hogy elforduljon tőlük király és nemzet egyaránt.

Uj idöket élünk, a parlamenti válság jelentheti a nemzeti kíváncsalmak teljesülését, de jelenthet újabb megpróbáltatást, újabb harcot is. Azok, kik a nemzeti jogok és kíváncsalmaknak bátor harcosai voltak eddig, álljanak meg rendületlenül ezután is az igaz ügy védelmében.

Itt az idő, hogy a nemzet életének új irány adassék, melyből az elvtelenség, hitványosság, haszonlesés, megvesztegethetőség ki legyen zárva és a melyben tiszta erkölcs, szeplőtlen polgári becsület vigye a vezér szerepet.

Nemes Árpád.

Mos, vagy soha!

Irta: Hentaller Lajos orsz. képviselő.

Nem várta senki. Nem fogadta senki. Nem örült neki senki. Nem siratja senki.

Rosszabbul járt, mint hirhedett elődje, Jellasic bán. Az férfias nyíltsággal támadt Magyarország alkotmánya ellen. Bécsben, amikor 1848 augusztusának közepén utoljára beszélt a vértanu Batthyány Lajossal, nyíltan kijelentette: »Közünk csak a fegyver dönthet. Önök Magyarországot függetlenné, önállóvá akarják tenni, én Ausztria egységére esküdtem.«

Fegyverrel támadt pár hét múlva hazánkra. Fegyverrel lett megverve. Csufosan szökött ki az országból — s a gyáva horvát bánnak ezt az esküszegő szökését azóta az osztrák katonai lexikonokban: Flankenbewegungenak hívják.

A volt horvát bán és exminiszterelnök nem ily nyílt sisakkal küzdött a magyar alkotmány és nemzet ellen. Ő az orosz vándorló rubelek mintájára az »osztrák korona rendszerral« akart rendet csinálni.

A függetlenségi párt vezérmembereit előbb szép nézés-mázos szavakkal igyekezett bolonddá tenni s azt hitte, ütközet nélkül fog győzni. Amikor ez nem sikerült, akkor vesztegetni akart. Beletörtött a jámbornak a bicskaja!

Mehet haza a Csizlikközbe Cincinnatus-

nak. Nevéhez, emlékéhez Horvátországban vér tapad. Nálunk szeny. A vért le lehet mosni, a morális piszkot nem; még akkor sem, ha valaki olyan környezetben piszkolta be magát, mint ő. Mert hisz még ott is akadnak jóízű emberek, akik előbb-utóbb kijelentik, hogy bizony az ex-bánnal nem óhajtanak egy táliból cseresznyét enni.

Vele végeztünk! S nem is foglalkozunk a politikai cadaverrel tovább, mert más a dolgunk.

Az a kérdés ki jön most?

A szabadelvűpártra nézve ez tökéletesen mindegy. Ha nekik Bécsből bárkit kikommandíroznak kormányelnöknek és pártvezérnek, azt a szabadelvűpárt nagy zöme elfogadja, fejbőlök neki, s tényleg fejét hajtja előtte. Ez a párt ma már körülbelül oly helyzetben van, mint XV-ik Lajos francia király udvaroncái, hogy az volt a boldog, a ki »a nagyon szeretett király« éjjeli edényét kivihette.

A Pálok, a Lászlók, a Jánosok és a többi közbe ordítózik a szerény magyar nemzet politikai életével keveset törődnek, hanem minden kormányváltásnál csak saját politikai és egyéni pozíciójukat igyekeznek asszecuálni.

Egész másképp áll a dolog a függetlenségi és 48-as párttal. Pártunknak ma életkérdés, hogy a nemzetnek vívmányokat szerezzen. Reánk nem az a kérdés ki jön? hanem tesznek-e Bécsben engedményeket?

Nemzeti vívmányokat egyszerű személszerével kivívni nem lehet. Bárki jó a hatványes alapon, ha a párt követeléseinek eleget nem tesz, úgy fog járni, a mint járt Khuen-Hede-váry.

Itt nem személyeséről van szó! A régi rendszerrel kell szakítani.

Harminchat év óta ez a rendszer egyik államférfit a másik után morzsolja föl. Miért? Mert közönséges kormányfértaink egyszerű osztrák reverotok, akik úgy packáznak a magyarral, ahogy azt nekik Bécsből rendelik.

A magyar nemzet igazi panaszai Bécsben süket fülekre találnak. A magyar nemzet fiait németül kommandírozzák idegen országokban és sárga-fekete zászló lobog a hadsörök előtt. A magyar haza édes nyelvéből pénzt fiz a pénzünkön élősködő lézengő Ritter.

Igen! igen! Ez a 36 esztendő megtanított mindannyiunkat arra, hogy a »bécsi kéz« Magyarországot ma is csak egy ideig-óráig magyarul igazgatott osztrák tartományának tekintti, s alig várja az időt, hogy nyelvtől is végleg megfosztassa és németül kormányozhassa.

Ebből az ábrándból kell most a bécsi urakat egyszer s mindenkorra kijózanítani. Vagy megadják, amihez jogunk van; amit alkotmányunk és törvényeink biztosí-

TÁRCA.

Idegenben.

Kütlök a lombos akáca árnyába,
Elgyönyörködöm a pacsirta dalába.
Oly forró az élet, oly üde a pázsit,
Kéjkéje a menyholy, a mosolygó menyholy
Röpke dalra csábit.

Ahogy üldögélek melán, ünfeledten,
Álmodozó lelkem megriad ijedten;
Amig mosolyogva, boldogan daloltam,
Lábammal a porba, félig öntudatlan
Egy nevet rajzoltam.

Alig néhány betű, mennyit regél mégis!
Borongó lesz tőle a sugaras ég is.
Viruló rózsaszál elhervad, elbágyad,
Édes csatfogása, boldog dalolása
Elhal a madárnak.

Vergődve, kinlódva hiába taposom,
Forró könyvemel rá hiába hullatom.
Ott marad egész nap, gyötör egész éjjel
A poklok ezernyi, lángoló kinjával,
Sorvasztó tűzével.

Csak én, csak én látom, más senki se látja,
Szélvész nem söpri el, a vihar se bántja,
S bár csak néhány betű, csak a porba írva,
Itt az idegenben, egy nap ezerszer is
Ráborulok sirva.

Unger Ila.

Évforduló.

— Augusztus 13. —

Megdobban a szívünk és fájó borzalom fut át rajtunk, ha a mai nap jelentőségére gondolunk. A feledékeny magyar nemzet véssé emlékeztetése a dátumot, mely jogaink feladását, néptünk leigázását, legjobbjaink bitó alá hurcolását jelenti.

Világos!

Ott tételték le a fegyvert a magyar sereggel, 1849. augusztus 13-án...

Az aradi szabadságharci erekle muzeumban, a vendégszobában, ott áll egy keresé diófa-asztal, nyitott könyv rajta, melybe minden látogató beleírja a nevét. Megálltam az asztal előtt és kezemben reszketett a tol és megcsapott a mult idők fagyos lehellete s képzeletben láttam is a világi vendégszerető Bohus-kastélyt, folyosóin és termeiben fel és lefutkosó osztrák, orosz, magyar tisztekkel s egy szobát a kerek diófa-asztallal. Az asztalon okmányok, térképek, irományok. Az asztal körül Görgei és hatalmas orosz tőrztisztek és tábornokok. És folyik a vita, a tanácskozás és alkudozás, minek híre kifutott már a honvédtisztikar közé. S a zsufolt szobában a sok fényes és hatalmas katonatiszt között utat tör magának egy ifjú, alig pelyhedző állu férfi: Irányi Dániel s mint a villám ott terem Görgei előtt:

— Tábornok ur! Elvállalja ön a fele-

lősséget azért, amit tesz, a történelem ítélőszéke előtt?!

Görgei Arthur ajka megremegett, s — hisz! ez neki se pénzbe, se vérbe nem került, — elvállalta a felelősséget, a rőzsás és kipirolt, túlhevült arcu, életével játszó, Irányi Dániellel szemben is, el a világhistória süjtő ítéletével is.

Ott azon a kerek asztalon, ott írták alá a fegyverletétel döntő okmányát, mely, hogy nem vált a magyar nemzet halálos ítéletének gyászos okiratává, arról sem az orosz, sem az osztrák, sem Görgei nem tehetett. Bennünk volt, csak bennünk lobogett onnyi anteuszi láng, annyigyújtó, szent erő, hogy a porból, a legmélyebb eltiportatásból, talpra ugorván, új életre kaptunk, új életre s új feltámadásra.

Aláírták. S a Csiger-csatorna alatti, világiós szőlősi-mezőkön veszteglő sápadt, fáradt, de szabadságáért még mindig és akármeddig is harcra kész magyar sereggel tudatták a nap gyalázatát. Nem mint gyalázat. »Tisztelességes béke!«

S a honvédeknek annyi is elég volt a kétségbeesésre. Aki gyermekmesének hiszi nagyapó mondasát, hogy a lir nyomán számos huszár előbb lovát, aztán magát ölte meg, hogy a tábor zaja szivettépő zokogásba fullt, hogy zajos panaszok és sirámok hirdették a mindent elvesztés fájó boralmát: akik ezt csak megindító lírai kapacitásnak hiszik, azok jogtalanul merik kétségbevonni az egyszerű sereg jósszerű előrelátását. Igen, sejtették, tudták, lelkük-

ben korán megéreztek ezek, hogy a béke ott marad, a fegyverek is ott maradnak, a mi sorsunk pedig az lesz, amit Arad, Pest, Temesvár s a tömlőcök krónikái tárnak elénk a maguk félelmetes valóságukban.

Leltárt is vettek a lefegyverzett csapatokról. Tizenegy tábornok, ezernégyszázhuszonhat törzs- és főtiszt, huszonhárom ezer gyalogos, harmadfelezer tűzér és szinte ötezer huszár akad a lista adatai közt. Fölvették a főtiszterelést is, s a »különféle« rovatnak is helyet adtak kimutatásukban, mielőtt villásreggelizet ültet volna a dusan megrakott ebédlő-asztalhoz.

Röptültek az üzenetek s a táviratok.

Paskiewich a minden oroszok cárijához írott értesítésében jelenti, hogy a lázadók kormánya leköszönt hatalmáról s Görgei, a diktátor, a fölkelők fővezérével letette a fegyvert az orosz seregek előtt. Magyarország a cár lába előtt fekszik.

Gróf Zichy Ferenc: »Örmhir« című plakáton élteti a beköszöntött kedves alkalmából a császár, a cári szövetségést és herceg Paskiewichet.

Futár rohan ide is, oda is, a vérebehez, Haynauhoz is!

A cár pedig fenyegetései ügyességnek és nagy szerencsének minősítvén fővezére hódítását, atyuska örömét nyilvánítja vitéz gyermekei, a hadsereg előtt.

Szóval meg voltak, sok helyütt meg voltak elégedve az eredményről. Az osztrák pedig megkezdette barbár, hihetetlen, rémmesébe illő, embertelen üldözéseit és

benépesültek az akasztófák, nem maradt fölösleges rablilincs és nem volt szabad szó, nem volt gondolat se, melyet ne követelt volna gyászos gyanu és gonosz üldöztetés. Vér és vér mindenített... Gyönyörű szerződés esett a kerek diófa-asztalon.

Behunom a szemem és rémes árnyak jelennek meg előttem. Néma, sápadt, véres árnyak, felidézve a mult minden iszonyatát és boszut követelve az árulást.

Mert az volt.

Megilletődve nézem én is a visegrádi remete ősz alakját. Az ő lelkiismeretét zsoldos seregek őrizhették, hogy oly nyugodt maradt maig. Ilyen ősz fűrtök, ilyen megható aggastyán kell hozzá, hogy pihent szívünk a megbocsátás felé hajoljon.

S a feledés? A történelem mit fog megállapítani? Fölmenti-e Görgeit a legszörnyűsegebb emberi vád alól? Vagy hozzacsatolja-e véleményét a miénkhez? A milliók sejtelméhez, kik lehet, tudatlan fővel, de megérez és megértő szívvel, maig is iszonyatok behatása alatt, árulásnak minősítjük a Bohus-kastély kerek asztalán aláírt okmányt; ám hozzá, a visegrádi ősz alakhoz, ki nyugodt büszkeséggel dorozsma maig egy nemzett gyűlöletét, kit hidegen hagyott ötvennégy év átka, szitka, piszkolódása, hozzá, a fehérfürtű, megtévedt remetéhez küldje el még s lelkünk a hősintű galambot, a megbocsátás tiszta, fehér szelid madarát.

Biro Ártúr.

tanak, vagy pedig kisl, hogy az 1867-iki kiegyezés is csak egy nagy ámtás volt, amit akkor szorultságában adott meg Bécs, hogy azután, alkalomadtán, az uralkodóház erejének visszatértevel a megadott jogokat újra el lehessen venni.“

És ebből látható, ha a függetlenségi párt most ki nem tart követeléseit mellett, akkor kár volt a bánnak elmenni.

A politikai válság.

— Budapesti munkatársunktól. —
(Express tudósítás.)

Apponyi programja.

Gróf Apponyi Albert haza utazott Éberhardra, hogy néhány napot gond nélkül családjá körében tölthesse; ezalatt az egész ország az ő személyével és azzal az eshetőséggel foglalkozik, hogy a legközelebbi napokban már az ő kezére jut az ország sorsa. Tény, hogy Apponyi soha sem állott oly közel a miniszterelnökséghez, mint mostan; a lelépett miniszterelnök ajánlani fogja, sőt már a király is megbarátkozott azzal a gondolattal, hogy Apponyira kell bízni a kormányelnökséget, hogy az ország kijusson a mostani zavarokból.

S íme mégis a tizenkettedik órában arra a tudatra ébredünk, hogy Apponyi miniszterelnökségéből alig lesz valami; meg fogja ezt hiusítani maga Apponyi, aki épen ebben a válságos pillanatban szilárd elhatározásokra és arra a gondolatra jutott, hogy öneki nemcsak a Ház, de a király előtt is igazolnia kell, hogy ő mindenben következetes.

Apponyi programját vázlatosan már tegnap ismertettük. Azóta alkalmunk volt olyan emberrel beszélnünk, a ki Apponyi szándékait ismeri, akárcsak Apponyi maga és ebben a válságos pillanatban szilárd elhatározásokra és arra a gondolatra jutott, hogy öneki nemcsak a Ház, de a király előtt is igazolnia kell, hogy ő mindenben következetes.

A program ismeretes része az, amit Apponyi legutóbbi beszédjében kifejtett, hogy t. i. ragaszkodik a Szentiványi-féle pontozatokhoz (melyek legfontosabbja a nemzet oktatás a tiszt iskolában) és megtoldja ezeket a magyar nyelv behozatalával a katonai bíráskodásba. A magyar vezényleti nyelvet beszédjében nem kívánta. Itt már eltérés van, mert Apponyi felhatalmazást kér, hogy a vezényleti nyelvre vonatkozólag határozott ígéretet tehessen, még pedig záros határidő kitűzése mellett.

A kiegyezés tisztázása.

Ezeket felül Apponyi azt az általános elvet állítja fel, hogy véget kell vetni, úgy közzöj, mint katonai és gazdasági téren az örökös félreértéseknek, ellentmondó magyarázatoknak és civakodásoknak. A kiegyezésnek olyannak kell lennie, hogy se a magyarok, se az osztrákok, se a kormánypart, se az ellenzék azt másképpen ne magyarázhassa. Az összes vitás pontokat, melyek 36 év óta felmerültek, végig ki kell tisztázni: a kiegyezés valódi értelmét félremagyarázhatatlan megállapítani és ebben az értelemben végre is hajtani. Végül Apponyi a király és nemzet között borongó félreértéseket is el akarja hárítani és alapot akar teremteni, hogy a király és nemzet kegyelelellentétben ne legyenek.

A miniszterelnökség kérdése.

Amennyire természetesen Apponyi követeléseit, annyira bizonytalan ezek mellett az ő miniszterelnöksége. Az a tény, hogy a király, még mielőtt idejön, előbb Pietreich osztrák generállal és Körber osztrák miniszterelnökkel tanácskozik a magyar ügyekről, eléggé éles világításban mutatja azt, hogy legfelsőbb helyen Magyarország ügyeit első sorban osztrák szempontból bírálják el. Nincs olyan naiv lélek, aki csak egy pillanatra is felténné, hogy Pietreich és Körber tanácsai abban a mederben mozognának, melyet Apponyi a maga esetleges kormányzásának lefolyásánál megjelölt és Apponyi lesz az első, aki az osztrákok után szöhoz fog jutni a király előtt. Még ha feltesszük, hogy Apponyi — aki ma még azt mondja, csakis a fentebb kifejtett alap teljes elfogadása esetén vállal megbízatást — a királyi kapacitáló során egyelőre elejt a most nem aktuális kérdéseket, még mindig ott marad a magyar vezényleti nyelv, mint pozitív ígéret záros határidőre. A többi nemzeti engedmény is kétes, de az szinte bizonyos, hogy az osztrák császár, az osztrák hadügyminiszter és az osztrák miniszterelnök meg fogják akadályozni, hogy a magyar király ilyen ígéretre felhatalmazást adjon. Így alig marad valami Apponyi programjából és alig tudná a végső harcra kész ellenzék leteszerelni. Miután pedig Apponyi üres kézzel nem akar jönni, már csak azért sem, mert nem akarná magát hirtelen lejárni; arra pedig nincs kilátás, hogy legfelsőbb helyen az ő programját elfogadják: jóformán le is zárhatjuk az aktákat az ő miniszterelnökségéről. Szóval ma már a helyzet teljes felismerése után kevesebb bizalmunk van ahoz, hogy Apponyiból miniszterelnök legyen, de kizártnak persze ma sem tartjuk.

Más kombinációkba nem igen bocsátkozunk, mert addig, míg az Apponyi kérdés Apponyi kihallgatásával el nem dől, más miniszterelnökségről nincsen szó. Jöhet Lukács, jöhet Csáky, de senki sem jöhet kielégítő nemzeti engedmények nélkül.

Gróf Szapáry Gyula titkos kihallgatásán.

Meglepő hírt kaptunk Ischlből. Azt írják ugyanis, hogy az Ischlből tartózkodó magyar képviselők körében teljes határo-

zottsággal beszéltek, hogy gróf Szapáry Gyula tegnapelőtt Ischlből jött s ő Felségénél egy óránál hosszabb időig kihallgatáson volt. Sőt mi több, azt is beszélték, hogy ő Felsége fentartotta volna magának Szapáryval szemben azt, hogy esetleg őt bizza meg az új kabinet alakításával. A kabinetnek egyetlen feladata volna az ex-lex állapot megszüntetése és csak azután kerülne a sor a helyzet végleges tisztázására nemzeti engedmények alapján. Állítólag Szapáry kijelentette volna, hogy szükség esetén ez alapon rendelkezésre áll. Kötelességünknek tartjuk a hírt közölni, noha nincs módunkban a valóságról hirtelen meggyőződést szerezni. Mi még akkor sem tudunk hinni Szapáry miniszterségében, ha minden úgy történt, mint ezt alkalmi levelezőnk írja. Erősebb legény kell a gátra. Ugynevezett átmeneti miniszteriumnak nincsen semmi célja és nem lehet az ex-lex állapot megszüntetését a nemzeti követelésektől különválasztani. Az ex-lex állapot addig meg nem szűnik, míg a nemzeti engedmények nincsenek meg és unjontörvény sincsen az ígérendő engedmények biztosítása nélkül.

A király és a helyzet.

Politikai körökben néhány igen érdekes és állítólag illetékes helyről eredő epizódok koltportálnak mostanában, a királynak a magyar politikai helyzetre vonatkozó megjegyzéseiről.

Ezekből regisztrál fővárosi tudósítónk néhányat, úgy, miként tegnap este a szabadelvű klubban elmondani hallotta:

Szólt Kálmán lemondása után az osztrák politikai körök is mindenütt magyar válsággal és annak következményeivel foglalkoztak. A legtöbben abban a véleményben voltak, hogy ő Felsége, aki rendkívül szigorúan veszi a katonai dolgokat, módfelelt bosszankodhat a magyar ellenzéknek az obstrukció alatt a hadsereggel szemben tanúsított viselkedésért.

Egy cserle alkalmával ő Felsége szóba hozta a magyar válságot és az obstrukciót, mire egy magasrangú tábornok legnagyobb aggodalmának adott kifejezést.

— Legyen nyugodt, kedves tábornok, nagyom — szolt a király — a hadsereggel úgy vannak a politikusok, mint a férjek a szép asszonnyal, akiknek sok kell a háztartásra és a ruhára. Valahányszor a számolat megpillantják, haragsznak és zsörtölődnek, de azért, ha az asszony rosszabb ételt tálna az asztalra, vagy szerényebb ruhát öltene: férj uram lenne az első, aki ez ellen protestálna. . . .

Egy más alkalmammal a helyzetre cölözva, így szolt állítólag a király:

— Mindig arra törekedtem, hogy soha Ausztria érdekében ne cselekedjek. Magyarország ellen és viszont Magyarországon ne engedjenek meg semmit Ausztria rovására. Ez ellen ezután sem akarnak véteni, annál kevésbbé, mert hosszú életküzdésem legesbb jutalmát abban találnám, ha öreg napjaimban a békés boldogulás után látnám haladni országaimat.

A magyar politikai helyzetről a leg részletebben informáltatta magát a király, sőt megparancsolta, hogy az országgyűlésről a legpontosabb kivonatokat készítsék el számára, s ne titkoljanak el tőle semmit se.

Így értesült aztán arról, hogy a magyar ellenzék melegen óhajtáná, ha a király a válságot Magyarországon intézné el.

És ő, megszokva nyári üdülését, csakugyan Magyarországra jő, hogy a válságot mielőbb elintézzé.

Bosszu az elcsábított férjért.

Családi dráma a Bécsi-uton.

— Express tudósítás. —

Gyilkolni akart ma egy asszony, aki szörnyen csalódott abban a két emberben, akik hozzá legközelebb állottak: férjében és nővérében.

A szegény asszony Krajcsolics Paula, férjéért Brenyó Imréné. Néhány hónap előtt észrevette, hogy férje megcsalta őt a nővérével, a csinos 17 éves Krajcsolics Terézszel. Ezért szemrehányásokkal illette Brenyót is, nővérét is, de ezek nem sokat hederítettek rá s egy szép napon megszöktek Kolozsvárra, itt hagyván a szegény asszonyt három gyermekével.

Brenyóné hasztalan irt könyörgő leveleket Kolozsvárra, a férj nem tért vissza. A nővér pedig azt felelte Krajcsolics Paulának, hogy neki az ő bajához nincsen semmi köze, megunt a nővérét a férje és a fiatalabb nővért szereti, arról ő nem tehet, annál is inkább, mert Brenyót ő is szereti.

Néhány nap előtt Brenyó és kedvese visszatértek Budapestre. A bécsi-ut 2617 számú telken levő házban vettek lakást. Brenyóné nesztét véve annak, hogy a pár megint itt van elment hozzájuk. A szegény asszonyt kidobták. Brenyóné erre levelet irt férjének s nővérének, melyben véres boszút esküdött.

Ma reggel az elhagyott asszony lesben állt a bécsi uton levő vám mellett, a fák mögött.

Töltött revolver volt a kezében. Leste a szerelmek párt.

A férj valaminek nesztét vette s el-

maradt. Krajcsolics Teréz azonban 8 óra tájban vidáman és gondtalanul jött az uton.

Brenyóné az alkalmas pillanatban előugrott s e szavakkal: „Meghalsz gonosz testvér!” háromszor egymásután Krajcsolics Terézre lött.

Két golyó nem talált, a harmadik azonban a leány jobb kezét roncsolta össze.

A gyilkos asszonyt Pányi András rendőr s néhány finác fogta le.

Bevitték a rendőrségre, ahol nyugodtan vallotta be, hogy meg akarta ölni hűtelen férjét és a szeretőjét. Letartóztatták.

Krajcsolics Terézt a mentők súlyos sebével a Margit-kórházba vitték.

A párisi nagy katasztrófa.

Ujabb részletek.

Immár kilencven a párisi rémes katasztrófa áldozatainak száma s hogy nem lesznek-e még többek, azt még most nem lehet határozottan tudni, miután az alagutat még nem vizsgálták meg tüzetesen. A borzasztó szerencsétlenségről ma a következő táviratok érkeztek Budapestre:

Páris, aug. 12.

A párisi földalatti.

A párisi földalatti villamos vasut egyike a világ leforgalmasabb vasutainak. A vonatok sűrűn egymásután rohognak, a forgalmasabb utvonalakon minden három percben, a kevésbbé forgalmasokon minden öt percben indul egy vonat. Minden vonat négy, legfeljebb öt kocsiból áll, ezek közül egy első osztályú, a többi másodosztályú. A kocsikban 40—50 ember fér el. A kocsikat villam világítja. Állomás épületek nincsenek, az utcáról lépcsők vezetnek le az alagúthoz, melyek nővéja egy magasságban van a kocsi padlójától.

A párisi földalatti villamoson eddigélg még nevezetesebb szerencsétlenség nem történt s szakkörökben általános volt a hit, hogy ez a legidálisabb közlekedési intézmény. A véletlen szerencsétlen körülményeknek rettenetes halmozódása okozta a borzalmas katasztrófát, melynél nagyobb méretű még követi vasuton elő nem fordult.

A párisi földalatti villamos vasutat 1900-ban adták át a forgalomnak. A vasut Páris város tulajdonát képezi. Az áramfejlesztő telep a lyoni pályaudvar mellett, a Szajna partján van. Az alagutban egész hosszában kettős sín pár van, egyébként azonban szűk és alacsony.

A megszámozott hullák.

Páris, aug. 12.

A holttesteket az alagútból a Rue Pasteurra levő megáztatóba vitték. Egész napon át nagy tömeg ostromolta az orszobát, kétségbeesett emberek öveiknek holttestét követelték. A holttesteket egy rendőrfelügyelő s egy őrök irták össze. Borzalmas volt, amikor a felügyelő a holtak leírását diktálta a következőképpen:

— 14-ik szám holttest. Gyászba öltözött hölgy. Szemei ki vannak égve. Pénztárcajában 14 frank, 20 centimes.

— 20. és 21. szám holttestek. Két leány, egyik 6, másik 10 éves. Előbbinél viaszba van, utóbbinál rózsaszínű. Mindkét arc sérletlen, a lábak leégtek.

60. szám holttest. Elegáns urhölgy se-lyemruhában. Pénztárca hiányzik.

— 62. szám. 80 év körüli öreg ur. Ugyalászik tudós, tanár, vagy ügyesféle. Iratai elégték.

És úgy megy ez tovább egész napon át. . . .

A holtak arca vöröses-barna. Alig van egy-kettő közöttük, a kinek a halálát az elégs okozta. A legtöbben megfulladtak. Az alagutban számos a vértöcsa, a melyeknek okát még nem tudják megmagyarázni.

Páris, aug. 12.

A Ligue Metropolitani vonalán tegnap este fél 7 órakor a Place des Terneher pályaudvaron a vonat mozdónja kigyuladt, de a tüzet eloltották. A tűz súlyosabb következményekkel nem járt. Nagy pánik keletkezett. Két hölgy kiugrott a vonatból.

Páris, aug. 12.

A tegnapi katasztrófa halottainak száma pontosan meg van állapítva. A szám 85. Ezek közül máig 79-et agnoszkáltak.

UJDONSÁGOK.

Humbertné.

Kolozsvár, aug. 13.

Hiába! predesztináció és tehetség kell mindenhez a világon. Mind mondhatják valakinek: „Ugyan rajzold le ezt az egyszerű virágot, az már csak nem lehet nehéz. . . .” ha nincs meg a hozzávaló tehetség, még a legigénytelenebb kis fűszálcskát se tudja papírra vetni senki. Ép úgy váltig mondogathatják a becsületes, jellemes embernek: „Lopj, csalj, légy rablással kovácsa sorsodnak!” . . . nem tudják megenni, nem tud lopni, csalni. . . . mert nincs tehetség hozzá. Ha megpróbálná is, nevetségesen, csufosan rajtasztene. Mert csalni, lopni, az emberek százeit, ezreit elvonnák, befogni, rászédni, bírákat lövni tenni, szakértőket orráról fogva vezetni, legokosabak eszén tuljárni, arra egy rendes, mindennapi ember igazán nem képes, ahhoz tehetség kell. A minthogy van az emberben tehetség annyi szépre, jóra, miért ne lehetne rosszra is? A hogy

művészetté fejlesztheti tehetségét a festő, a szobrász, az építész, miért ne lehetné ugyanazt a gazember is? A minthogy vannak lángeszű írók, vannak lángeszű gazemberek is. Csakhogy az ő lányesztik nem isteni, hanem ördögi szikrának démoni hatása alatt fejlődik, cselekszik. Nem épít, nem alkot, hanem ront, bont és pusztít. A szép művészetek örökösinusz. Ha a tehetségű kedvező körülmények járnak kézenfogva, akkor tökéletesedhetik csak a művészetigazán! A jó, a szép: tökéletesen jóvá, széppé; a rossz: tökéletesen rossz.

A tökéletesen rossz, a legjellemtelenebb csalások, legagafurtabb lopások, rászadések művésznője most igyekszik minden tudásukból, eszükéből kiforgatni biráit. Alapos kilátása lehet reá, hogy megteszi. Egy asszony, a ki ördögi szemfényvesztéssel érvizdedeken át csajja a világot, aki komoly bírákkal avult újságokról el tudja hitetni, hogy azok milliókat érő értékpapírok, a ki legkisebb lelkiismereti furdalás nélkül csal, hamisít, hazudik, a ki gonosz hálójába keríti vagyon és rang előkelőségeit, a ki nem kimél senkit, a kinek legeszeveszettebb kombinációja beválik, a kinek legvakmerőbb terve megvalósul, a ki úgy bánik az emberekkel, mint ügyes lakatos a legagafurtabb zárral; játszik velük, mint művész a hangszerén, mint gyermek a játékszerével, a ki előtt nem szent se méltóság, se rang, a ki hitványul csal, hamisít elvetemült zsenialitással, a ki pártatlanul áll a maga nemében — nos ez az asszony, a ki most kreálja legnehezebb szerepét a párisi esküdtbíróság előtt — összeszedte ime minden ravaszágát és úgy készül a harcra. Erős küzdelem lesz. A kalandornő makacs és eszes. Nem egykönnyen fognak tőle valamit megtudni. — Vajjon mit gondolhat? Mit remél Humbertné magában? Hiszi-e, hogy sikerül majd megint lefőzni, becsapni biráit? Multja? . . . az szép reményekre jogosíthatja! És jövőjéről nem nagyon sokáig fog gondoskodhatni — bármennyire óhajtáná is — a francia állam! Mert vak szerencse csatlakozott a kalandornőhöz utitársul: büntetésre legmértőbb ügyei el-évtültek! Mikor fogja hát santa lábával utolérni a büntető igazságot? Mikor fogja kamatos kamattal visszafizetni neki a sors a szégyen, a nyomor tenger sokaságát, a melybe másokat oly könnyörtelenül bele-sodort? Mikor fogja megbosszulni a két-szebeesés öngyilkosait? Mikor fog az asszony méltón megbűnhődni? mikor? A kalandornő bizonyára reméli, hogy mesterileg szőtt, szövevényes hálójából ki szabadul. Pedig, ha a pókhálót leverik, a pók is irgalmatlanul bennereked s vagy megfojtja a saját hálóját, vagy eltápossa az, aki épen arra jár!

És ez az intrikus, undok pók nem érdemel könyörületet! — I. —

— (A mai szakosztályi ülés.) Kolozsvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának jogügyi, pénzügyi és tanügyi szakbizottságai ma, és esetleg a mára következő köznapokon, mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében együttes ülést tartanak, minek tárgyai a következők: 1. Belügyminiszteri leirat a szenvedő hátralekolt kiírtetésre céljából felveendő (121000 kor.) kölesön tárgyában. 2. Tanácsai előterjesztés a Monostor-u. 26. sz. a. levő házastesteknek a kolozsvári önkéntes mentő-egyesület részére való átengedése iránti szerződési tervezet tárgyában. 3. Kérés: a) Tussai Gábor alkalmatástól — iparhatósági biztosi díjának az 1903. év I. felére való kifizetése iránt; b) Streit Lajosról, Fajk Ödönről és Rátz Mihályról a budapesti állami fel-ő (építő) ipariskolánál alapított két 400 koronás ösztöndíj elnyerése iránt.

— (Orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése.) Alig egy hónap és megnyílik a magyar orvosok és természetvizsgálók XXXII. vándorgyűlése, mely ez évi szeptember hó 6—10 napjain fog folyni városunkban. A vándorgyűlés előkészítésével az itteni helyi bizottság keretében a fogadó-, az elszállásoló-, a kaulozó és szórakoztató- s a kirándulásokat rendező albizottságok foglalkoznak. A vándorgyűlés tagja lehet mindenki, a ki az orvosi, természeti és társadalmi tudományokat műveli vagy kedveli, ha a 12 koronában megállapított tagdíjat lefizeti. Ennek fejében a tagok megkapják a vándorgyűlés összes kiadványait s az utazás és a kirándulások kedvezményében részesülnek. A tagdíjat a vándorgyűlés pénztárnokánál dr. Kaitser Károlynál (Budapest I. belügyminiszterium) és Virányi Istvánnál, a helyi bizottság pénztárnokánál (Kolozsvár, Hosszu-u. 9.) lehet befizetni. A helyi bizottság elnöksége ugyan-csak Virányi Istvánhoz kéri küldeni, e hó 20-ig azokat a szives adományokat, melyeket a helyi bizottság tagjai, a kibocsátott gyűjtő iven, a vándorgyűlés tagjai fogadásának költségei fedezésére szántak, illetőleg gyűjtöttek.

— (A sáncaljai lakosok zaklatása.) Többször szó volt már e lapok hasábjain arról, hogy a sáncaljai és fellegvári lakosokkal szemben, a kitéhetetlen rendszere folyik, a mennyiben a hatóság semminemű építést vagy kijavítást ne engedélyez. Az a cél, hogy düljön össze minden, mert ez a legegyszerűbb kitéleltési és kilakoltatási mód. E cél bizonyítására kezünkbe akadt egy végzés. A végzés száma 2931—1903. Prekup Dániel hordár ez év január hó 12-én kérelmet adott be, hogy a középföld 16. szám alatt levő házat új feddellé láthassa el. E kérsre február hóban ki-szállott egy bizottság. Prekup azonban március hóban sem kapott értesítést kérvényének sorsáról és mivel házat nem hagyhatta nyi, hogy a fedél reászakadjon, hozzáállott annak felújításához. Ezért azután „építés elleni kihágás” címen megbüntették 15 koronára. Hát ebben nincs semmi. Miért nem várt Prekup azzal a tetővel. Ha összedül és

valakit agyonüt, akkor „gondatlanságból okozott emberölésért” került volna a törvényszék elé, így meg csak 15 koronájába került a dolog. Igen ám, csakhogy az éremnek más oldala is van. A sáncaljaiak tudják, hogy nem szabad nekik építeniük és így nem mindegyik tesz úgy mind Prekup, hogy azért épít, ha mindjárt megbüntetik is, hanem a legtöbbje megadással nyugodott bele abba, hogy düljön össze, ami arra való. Ezek ellen azután szintén föllép a hatóság. Mert az ugyancsak kezünkben levő 8646—1903. sz. főkapitányi végzés szerint Kotra János Oldalsík utca 1. sz. alatti lakost arra utasítják, hogy egy szabálytalan mellék-helyiséget 15 nap alatt építsen újra, mert különben az hivatalból fog megépíttetni. Hát ez a két végzés ellentmondó rendelkezésekké a legnagyobb sérelem, ami adófizető polgárokat érhet. Ha épít: megbüntetik; ha nem épít: akkor is büntetés fenyegeti. Mit csinálnak hát azok a szegény sáncoldaljak. Hiszen beleőrülhetnek abba, hogy építsenek-e vagy nem. No hát kérem, mi itt nem vagyunk rendőrkormány, ahol a polgárokat ily módon zaklathatjuk meg. Sőt ellenkezőleg: az igazság csak egyforma lehet. A legnagyobb mértékben helytelenítjük ma is azt a határozatot, mely a sáncoldaliakat eltiltja az építkezéstől és a kijavításoktól. S így természetesen nem helyeselhetjük azt sem, ha mint Prekupot, bírsággal sújtanak valakit azért, mert házat rendbehozta. De az már azután egyszerűen megbotránkoztató, ha az egyik embert büntetik azért, aminek ellenkező-jétért egy másikat akarnak megbüntetni. Ez már a jogegyenlőségnek szent és sért-hetetlen elvébe is beleütközik. A rendőrhatalóságot pedig egyenesen kompromittálja az ilyen egymással homlokegyenest ellenkező intézkedés. Vagy szabad a sáncoldalba építkezni, vagy nem. De hogy egyiknek nem s a-bad, a másiknak meg kell, hát az neves-séges.

— (Az „Összhang” zászlószentelési ünnepe.) Csak egy pár nap választ már el bennünket az „Összhang” vesutí önképző-, dal és zeneegylet új zászlójának nagyszabású felavatási ünnepségétől. Vasárnap, e hó 16-án lesz az egylet e nagy napja, melyre az ország minden részéből jelentkeztek már résztvevők, úgy, hogy az ideérkező vendégek száma előreláthatólag majd több ezerre rug.

A zászlószentelési ünnep részletes programja a következő:

Augusztus 15-én: 1. A vendég-testületek és küldöttségek fogadása a pályaudvaron és azok elszállásolása. 2. Este fél 8 órakor szerenád a zászló-anyának és a védő-nőknek. 3. Este fél 9 órakor ismerkedési estély a sétatéri kioszkban.

Augusztus 16-án: 1. Reggel 9 órakor gyűlekezés a pályaudvaron, az indóház előtt. 2. Reggel fél 10 órakor küldöttség megy a zászlóanyáért, kinek lakásán a koszos párok gyűlekeznek. 3. Reggel 10 órakor felvonulás zeneszóval a Ferenc József-uton, Wesselenyi Miklós-utcán át a Mátyás király-teret. 4. Mihály-templom elő. 3. Dél-élt fél 11 órakor szentelés a templomban. Szentelés alatt az „Összhang” dalár-dája Schubert „Teremtőhöz” című templomi énekét adja elő, Iszlay Márton vezetése alatt. 4. Szentelés után a menet a Mátyás király szobor előtt fellépített dísz-sátor elé vonul, hol avató-ünnepély tartatik a követ-kező műsorral: „Himnusz”, előadják az összes jelenlevő vasutí zenekarok, Persina Vince karmester vezetése alatt. „Óda”, irta és szavalja Tompa Kálmán, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja. Ünnepi beszéd, tartja I. Irsay József ev. ref. lelkész. Cantate Mátyás királyról, szerző dr. Szöllösy Attila. Előadják az összes jelenlevő dalárdák, az „Összhang” zenekarának kíséréte mellett, Vezényli Stephanides Károly, a kolozsvári Nemzeti Színház karmestere. Szögbeverés. A Mátyás-szobor megkoszorúzása. „Szózat”, éneklük az összes dalárdák, Iszlay Márton vezetése alatt. 6. Közébed a New-York földszinti étertermében délután 1 órakor. 7. Folytatolagos szögbeverés a New-York első-emeleti termében. 8. Dalár- és zeneverseny (díjostással) a Nemzeti Színházban délután fél 4 órakor. E hangverseny műsora a következő:

1. „Himnusz”, előadják az összes dalárdák. Karnagy: Iszlay Márton. 2. „Prolog”, irta és szavalja Tompa Kálmán ur, a nemzeti színház tagja. 3. „Dal a dalról”, irta Lányi E., éneklük a máv. budapesti „Törökves” dalegylet. Karnagy: Stark Henrik. 4. „Nemzeti zászló”, irta Hubert Károly, éneklük a máv. „Millennium” dal- és zeneegylet Szolnokról. Karnagy: Szöcs János. 5. „Nyitány” a Hunyadi László operából, előadja a máv. „Egyetértés” dal- és zene-egylet zenekara. Karnagy: Schiller János. 6. „Harangoznak, imádkozunk”, irta Méder Mihály, éneklük a máv. keleti pályaudvari kocsi-műhely és műszaki kocsi-hivatal dalárdája. Karnagy: Stark Henrik. 7. „Rákóczi a határon”, irta Lányi Ernő (a debreceni főiskola Kövesdi pályázata 400 korona pályadíjat nyert mű) éneklük a máv. „Egyetértés” dal- és zene-egylet dalárdája Debrecenből. Karnagy: Mácsay Sándor. 8. „Képek a budapesti életből”, pát-pouri, előadja a máv. „Gyártelvi dal- és zene-egylet” zenekara Sátorlajuhelyről. Karnagy: Hrádi Agoston. 9. „Fűt dal”, szövege Vörösmartytól, dallama dr. Szöllösy Attilától, éneklük a „Kolozsvári Dalkör” (versenyen kívül). Karnagy: Oberti J. 10. „Honf dal”, irta Gál Ferenc, éneklük a „Kolozsvári Polgári Dalegylet.” (Versenyen kívül). Karnagy: Papp Márton. 11. „Szerettelek”, irta Engeszer Mátyás, éneklük az „Összhang” dalárdája (versenyen kívül). Karnagy: Iszlay Márton. 12. „Egyveleg” a csárdás balletből, irta Stojanovits, előadja az „Összhang” ze-

nekara (versenyen kívüli). Karnagy: Persina Vince.

13. „Fohász.“ irta Hubert Károly, előadja a m. v. Gyártalepi dal- és zene-egylet dalárdája Sátoraljauhelyről. Karnagy: Vághó Gyula.

14. „Szerecs hazáda.“ irta Engeszer Mátys, éneklő a m. v. „Szegedi műhelyi alkalmazottak dalköre.“ Karnagy: Erdélyi Sándor.

15. Nyitány a „Költő és paraszt“ című operából, előadja a m. v. „Piski műhelyi zene-egylet.“ Karnagy: Frániek Gyula.

16. „Himnusz-induló“, előadja az „Összhang“ zenekara.

Versenybírók: Elnök: Farkas Ödön, a kolozsvári zenekonzervatórium igazgatója. Bírók: bizottsági tagok: Stephanidesz Károly, a nemzeti színház karmestere, Stephanidesz J. a nemzeti színház helyettes-karmestere, Papp Márton énektanár és Iszlay Márton énektanár.

Jegyek a rendes helyárak mellett váltókatól folyó hó 16-án a színház pénztáránál. Táncevizsgálat a Lövölde összes helyiségeiben este fél 9-től.

Az ünnepély védnökei a következők: Gróf Béli Ákos főispán, Hegedűs Sándor v. b. t. t., br. Feilitzsch Arthur országgyűlési képviselő, Ludwig Gyula főrendiházi tag, miniszteri tanácsos, m. v. elnökgazdát, Márk Károly min. tanácsos, a vasúti és hajózási főfelügyelőség főnöke, Banovits Kálmán min. tanácsos, m. v. igazgató, Vikol Kálmán helyettes polgármester, Török Sándor m. v. felügyelő, egyetemi elnök. A zászlóanyai tisztet Török Sándorné—Kremp Margit vállalta magára.

A fényes és országra szóló ünnepélyre ismételtén felhívjuk a nagyközönség figyelmét.

Kérem. A magyar kir. államvasutak kolozsvári műhelyének „Összhang-önképző“, dal- és zene-egylete folyó hó 16-án tartandó zászlószentelési ünnepélye alkalmából azon hazafiak kérelemmel fordul a rendezőség Kolozsvár város hazafiak polgárságához, hogy az ünnepély napján házaikat fellobogozni sziveskedjenek. Együttal tudatja a rendezőség, hogy a zászló Neumann M. Mátyás-király-téri ültetének kirakatában megtekinthető.

— **(Az ipari segédek és tanonc-munka kiállítás.)** Tegnap a tárgyról irt cikkünkben kimaradt, hogy a II-ik csoportban II-ik díjat nyert Mosonyi Sándor készítő tanonc is. (Mestere Gergely Kálmán.)

— **(Csöndes a korzó.)** Igen, csendes, nagyon csendes volt a korzó. Mult héten a közösek indultak el a manóverre, ma reggel a honvédek szedték föl sátorfájukat, hogy kigyakorlatozzák a nyár hátralevő részét. Hozzájuk azonban már kegyelmesebb volt Maristene. Ők vonaton teszik meg az első cél, Gyulafehérvár felé vívó utat, s nagy kényelmesen ülnek belé az első és másodosztályú kupékba, a tiszt urak, a hat ló és negyven embernek szánt tágas termekbe meg amozok az: emberanyák, a bakák. Gy. Fehérvár tájékán lesz az első békeháború, mely folytatódik szépen egész szeptember tizedikéig. Ekkor aztán lesütve és szüri-indiánbőrrel megáldva, itthon teletmek honvédekint. — Addiglan már idehaza lesznek űk is, a nemsookára Bécsben promenádó ötvenegyesek is. Akkorára vége lesz az izzó nyárnak s újra benépesül a korzó velük, a vidám, jókedvű, arany sujtásos, sarkantyus és viharezett, deli alakokkal.

— **(Felhívás Kolozsvár sz. kir. város iparosaihoz.)** Az iparos tanonc-iskola új tanévének küszöbén álló megnyitása alkalmából a tanács — mint iparhatóság — az iparos tanonc-iskola igazgatóságának megkeresése következtében, a következőket juttatja az érdekeltek tudomására: 1. Az új tanév szeptember hó 7-én, azaz a hónap első hétfőjén kezdődik az elméleti oktatással, mely május hó 1-ig megszakítás nélkül tart. Május és június hónapokban azonban csak rajzoktatás van minden vasárnap d. e. 10—12-ig. Ez az intézkedés a Nagymélt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak 33564—1893. sz. a. kelt rendeletén alapszik. 2. Ezt megelőzőleg a beiratásokat s felvételi vizsgálatokat a fennebbi rendelet alapján, szeptember hó 3-án esztőtörtön este 6—8 óráig, szeptember 4-én, pénteken este 6—8 óráig a következő helyeken tartják: a) Az ev. reformátusok Magyar-utcai vegyes népiskolájában. b) Ugyancsak a reformátusok Rudolf-utcai vegyes népiskolájában. c) A Püfő-utcai első községi népiskolájában. d) Az állami ipari szakiskolában Malom-utcaiban. e) A román katólikusok „Augustum“ nevet viselő monostori-utcai népiskolájában. f) A pap-utcai millenniumi községi népiskolában. g) A polgári fuiskolában (Malom-utca). h) Az unitáriusok Brassai utcai leány-iskolájában. i) A román katólikusok Ferenc József-utcai népiskolájában. 3. Beiratásra s illetőleg a szükséges felvételi vizsgálat kiállítására kötelesek minden iparosnak a maga tanoncot pontosan elbocsátani és pedig a kik már tavaly is jártak ipariskolába, azokat abból az iskolai helyiségekbe és abba az osztályba utasítani, amelybe tavaly is jártak; az egészen új tanulókat a fenn kitelt helyiségek akadémikáiban is jelentkezhetnek felvétel s illetőleg beiratás végett.

— **(Rabok szállítása.)** Ma reggel a kolozsvári fogházból, hat súlyosabb büntetéssel terhelt rabot szállítanak át Szasnos-ujvárra, a fogházba. E rabok nevei: Lakatos Tódor, Lakatos László, Zodik Géza, Salamon Márton, Lengyel András és Kalános György. Ez utóbbi különben a nyughatatlanabbak közül való. Nemrégiben szökött meg a szamosújvári fogházból, pedig már csak két havi büntetése volt hátra. Itt Kolozsvárról elfogták és innen is háromszor

kísérlet megsejleszt, de mindannyiszor megcsípték.

— **(Iparosok figyelmébe.)** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarába újabb a következő pályázati hirdetmények érkeztek: 1. a m. á. v. kolozsvári üzlethezértősségétől a m. á. v. biharpüspöki bányájában kavics és homok termelés stb. munkák biztosítására szept. 15-ig; 2. a kolozsvári és gyulafehérvári cs. és kir. élelmezési raktároktól: rozs és zabnak birtokosoktól, kiszagadtól való beszerzése. — Ezen hirdetmények a kamara irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

— **(Tüntetés a függetlenségi párt mellett.)** Magasztos, főlemelő módon manifestálták tegnapelőtt este Budapest polgársága rokonszenvét, szeretetét, becsületét és lelkesedését a függetlenségi párt iránt. Esti nyolc óraker impozáns, hatalmas menet tömött sorokban indult a Múzeum-körúton, Kerepesi-úton s az Erzsébet-körúton át a függetlenségi pártkör felé. Utaközben a Szózat, Himnusz, és a Kossuth-nóta hangjai vegyültek a tömeg morajába, majd a függetlenségi pártkör elé érve, az ifjúság nevében Melha Tibor üdvözölte a függetlenségi pártot, a nemzeti jogok fáradhatatlan harcosait. A párt nevében Kossuth Ferenc beszélt. Most először történt, ugymond, 1867. óta, hogy a nemzeti akarat bukatta meg a kormányt. Eddig mindig felülről buktak a kormányok és sohasem vétetett figyelembe a miniszterválasztásoknál a nemzeti akarat. Pedig az alkotmányosság az az egyik alapfeltelete és mindaz, ami e kormányformában előnyös és erős ad, a nemzeti akaratból ered. A magyar nemzet akarat az, hogy saját hadseregében érvényesüljenek: az állam nyelve és jelvényei, ami a törvények helyes értelmezéséből is folyik és csak ez erősítheti a hadsereget, mert bele viszi a nemzeti szellemet és a nemzeti lelkesedést. Legyen magyarország a miénk, ez a mi jóunk, amelyről le nem mondhatunk és csak akkor, ha az létesül, fog igazán szilárd alapon felépülni az önálló magyar állam és csak akkor lesz igazán ragyogó Szent István ősi koronája. Kossuth Ferenc szavai leirhatatlan hatást tettek. Utána Pap Zoltán beszélt, majd a „Független Magyarországot“ s a „Magyarországot“ szerkesztőisége eté vonultak a hazafiak tüntetőik, lelkesen ünnepeve a saját eme, szent jogainkért küzdő organumait. A tüntetőkhöz csatlakoztak a szocialisták is, kik előbb zavarni próbálták az impozáns összhangozt. Mígutóbb lecsöndesültek s a többiekkel együtt példás rendben szétoszlottak.

— **(Képviselői beszámoló.)** Kézdiasárhelyről jelentik, hogy Ráth Endre országgyűlési képviselő kedden este választókerületébe, Kézdiasárhelyre érkezett, ahol ünnepiesen fogadták. Este 8 óraker az általános szeretett képviselő tiszteletére banket volt. Ráth Endre képviselő tegnap délután három óraker a városházán beszámolóbeszédet tartott a politikai helyzetéről, melyet a polgárság nagy lelkesedéssel hallgatott végig és bizalmat szavazott képviselőjének.

— **(A bileiki ezred tulajdonosa meghalt.)** A komáromi 12. gyalogezredet a legutóbbi katasztrófa óta csak egy hívják, hogy: bileiki ezred. Ennek az ezrednek tulajdonosa Schmidt Mór tábornok, mint Bécsből jelentik, ma 70 éves korában ott meghalt. Mintha csak ezrede parancsnokainak szegényét nem tudta volna túlélni.

— **(Deák Ferenc emlékezete.)** A haza bölcsse, Deák Ferenc születésének 100-ik évfordulója lesz október 17-én. Az egész ország készül, hogy azt méltóan megünnepehesse. Kolozsvár város még május havi közgyűlésén elhatározta, hogy ez alkalommal fényes ünnepélyt rendez s annak előkészítésére s később rendezésére Szvacsina Géza polgármestert kérte fel, ki tiz tagu bizottságot alakított és azzal állapítja meg az ünnep részleteit és programját. A főváros is rendez ugyanakkor emlékünnepeket, mely természetesen legszebb lesz azok között. Azon az ország összes törvényhatóságai képviselőit fogják magukat. Halmos János, a székesfőváros közönsége nevében a következő felhívást küldte Kolozsvár törvényhatóságához:

Kedves Barátaink és Atyáink! Ma!

Budapest széke- és főváros törvényhatósági bizottsága folyó évi június 30-án tartott közgyűlésén elhatározta, hogy Deák Ferenc születésének századik évfordulóját folyó évi október 17-én a nagy hazafi érdemeihez méltóan fogja ünnepelni és kimondotta, hogy az alkalomból ünnepélyes isteni tisztelet tartassék.

Deák Ferencnek a Ferenc József-téren levő szobra előtt kegyeletos ünnepélyi tartassék, Deák Ferencnek a Kerepesi-utcai temetőben nyugvó hamvai felé a székes főváros nevében koszoru helyeztessék.

Midőn erről benneteket értesíteni szerencsénk van, egyuttal hazafias tisztelettel meghívunk benneteket ezen ünnepélyre.

Budapest sz. főváros közönsége

Halmos János s. k.

A felhívást a tanács a legközelebbi ülésen terjeszti a tiz tagu bizottság elé, mely akkor fog dönteni a képviseltetés módzataira nézve is.

— **(Nagy Sándor József emlékoszlopa.)** Ezenként elzárandokol a nemzeti kegyelet a debreceni csata helyén emelt Nagy Sándor József honvéd-tábornok emlékoszlopához, hogy lerója a kegyelet adóját a debreceni csatában elesett hős honvédek emléke előtt. A tábornok emléket

a Debrecen mellett a csata hely közepén álló dombon emelt magas gránit obeliszk hirdeti körülvéve az alföldi végtelennek látszó rónaságtól. Sikerkül fénykép felvételében öröklötte meg az emléket. Németi József debreceni fényképész a kolozsvári Erekllye muzeum számára. A debreceni országgyűlési helyiségél használt kollégiumi oratóriumról két fényképet, két különböző részletéről és harminchárom honvéd arcképet küldött az emlékoszlop kapcsán a muzeumba az életrajzok kíséretében, melyeket sajnos, a helyiség szűk volta miatt egyelőre feltározás után, elraktározni voltak kénytelenek.

— **(A szerelem bolondja.)** Az egyik fővárosi színház karhölgyei között volt egy csinos leány: a szöke Viditz (magyarosított neve: Vidos) Ilona, magas termetű, karcsu leány volt, akinek nagyon sokan udvaroltak. A leány azonban tisztesseges maradt és mindenkit elutasított. Társnői csakhamar rájöttek a viselkedés okára. Megtudták, hogy a szép Ilonának van már szíve választottja, egy komoly vőlegény. E miatt nem akar semmit sem tudni másoktól. Egy szép napon a leány kilépett a színház kötelekből és akkor terjedt el a híre annak, hogy férjhez megy. Csak hogy nem így történt. A vőlegény, egy takarékpénztári hivatalnok, az esküvő előtt három nappal visszalépett. Az alig 25 éves fiatal ember ugyanis nősülési terve miatt fesszevezett szüleiével, akik kitagadással bonyosztották. A szülők fél éven át hiába próbálták mindenféle eszközzel letríteni szándékáról. Eppen az esküvő előtt sikerült nekik ez három nappal. A fiúnak nagyobb összeg pénz adtak és reábitták arra, hogy utazzék külföldre, de mondjon le a leányról. A szegény leány az esküvő előtt hiába várta vőlegényét, az nem jött el. Helyette azonban egy levél érkezett, a melyben a vőlegény röviden megírja neki, hogy lemond róla, mert ha nőül veszi, mind a ketten éhen halnak. Szüleinek megígérte, hogy külföldre utazik és most megteszi azt. A szegény leány, a ki igazán szerette a hűtlent, nem tudott felelteni. Vőlegénye hűtlensége annyira lesújtotta, hogy ágyba feküdt. Hetekig feküdt betegben, a mikor annyira-amennyire helyre állt, meghallotta, hogy vőlegénye eljegyezte magát egy gazdag leánnyal, a ki szülei választottak neki. Ez a hír teljesen lesújtotta. A sajnálatra méltó nő elméje elborult és azóta élő-halott. Tegnap szállították be a lipótmeei tébolyda megfigyelő osztályára.

— **(Cartea de Aur szerzője.)** Az igazság ügyminiszter egy hírhedt román agitator utalt be tegnap a szegedi államfogházba. Pacatian V. Tódor a beutalt államfogoly, a hírhedt „Aranykönyv“ szerzője, a ki a kolozsvári törvényszék, mint esküdtbíró, országos érdeklődés mellett tartott főtárgyaláson hat hónapi államfogházra ítél. Pacatian V. Tódor igazítás és lázítás miatt került az államfogházba. Mint nagyszabedű lapszerkesztő könyvet adott ki a „magyar korona alatt élő románok politikai és nemzetiségi harcáról“. Ebben a könyvben a kolozsvári vadróltság az Unio-törvény ellen elkövetett kétfélebeli igaztat és lázítást látott, a miért aztán Pacatian V. Tódort az esküdtök elé állították. Az 50 éves gör. kel. vallásu román agitator bűnösnek mondták ki a polgarbírók, mire az esküdtbírószék hat havi államfogházát mért az igaztóra. Pacatian szeptember hó 19-én tartozik bevonulni az államfogházba.

— **(Börtön helyett nyugdíj.)** Három nyugdíjast regisztrált a hivatalos „Budapesti Közlöny“ mai száma. Szól pedig e jelentés a következőképen:

Ő császári és apostoli királyi Felsége méltóztatott legkegyelmesebben elrendelni: Rabenhorsti Dragoni Altonz vezérőrnagynak a 6. sz. hegyi-dandár parancsnokának; Telekesi Török István ezredesnek, a Schmidt 12. sz. gyalogezred parancsnokának és Eichensiegi Grünzweig Alfréd Schmidt 12. sz. gyalogezredbeli ezredesnek, jelenlegi szolgálati alkalmaztatásuk alól való felmentést.

E hivatalos jelentés stílusa ugyan szász egy kicsit, azonkívül magyartalan is nagyon, de azért meg lehet érteni belőle, hogy Dragoni vezérőrnagyot, Török ezredest meg Grünzweig ezredest fölmmentették szolgálatuk alól, mivelhogy űk voltak a bileiki katasztrófa értelmi előidézői. Csodálats, hogy néhány szász hivatalos sor milylen homályos tud lenni. Szinte-szinte gyanút ébreszt például eza jelentés, hogy az a három „szolgálat alól való felmentés“ akar a megtört ellenértéke lenni annak, hogy a görbe hegyek országában tizenöt magyar fiut belemeneltettek a halálba s a jó ég tudja — hányat a betegségbe. Ande nem hisszük, hogy így volna. A hadügyi kormány szigoru megtorlást, példás büntetést ígért. Eza a „szolgálat alól fölmmentés“ nem lehet más, mint az első ténykedése az igazságszolgáltatásnak. Ezeket az urakat, akik oly léhán és bűnös nemtörődömséggel bántak a magyar fiuk életével és épségével, egy percz sem volt szabad helyükön meghagyni, ezért kellett őket mindenekelőtt szolgálatuk alól fölmenteni. De ennél az első lépésnél nem állhat meg a katonai büntetőigazság. A börtönt nem helyettesíti a nyugdíj és büntetésből való nyugdíjazás elvben ismeretlen fogalom. Ugy tudjuk Bécsben legközelebb összeül a haditörvényszék ítélkezni a bileiki katasztrófa előidézőiről. — Dragoni, Török és Grünzweig urak! a viszontlátásra a haditörvényszék előtt!

— **(Zendülő asszonyok.)** Gilád temesmegyei községben történt ez az eset, hogy a falu asszonyai fellázadtak egy csend-

őrőrárat ellen, amely egy híres kuruzslót akart letartóztatni. Az eset részleteiről az alábbi tudósítást kaptuk. A községben úgy mint a környéken az egy gyermekrendszer van szokásban. Természetes, hogy az ilyen viszonyok között igen jó dolguk volt a kuruzslóknak. Ilyen kuruzsló volt Mukles Franciska is, akit a mult hét elején Petraszku Györgyné vett igénybe. Petraszkuné azonban harmadnapra belehalt a mütébe. A csendőrségnek tudomására jutott az eset, s miután a hivatalos boncolás alkalmával meglelt állapitva, hogy az asszony halálát a kuruzsló asszony idézte elő, elrendelték a letartóztatását. A mint a falubeli asszonyok megtudták, hogy a csendőrök el akarják kísérni Mukles Franciskát, körülvették a községházat, hol az asszony kihallgatása történt és be akartak oda hatolni, hogy az asszonyt kiszabadítsák. A csendőrök iparkodtak lecsillapítani a tömeget, de azok követek ragadtak fel s azzal támadtak a csendőrökre, akik végre is kénytelenek voltak fegyvert használni, miközben Pervilezsku Illésné és Potáriu Jánosné súlyos sérülést szenvedtek. A vér látára a többi asszonyok szétfutottak ugyan, mindennek dacára a letartóztatott kuruzslónőt az asszonyok fenyegető magatartása miatt csak az est beálltával lehetett elszállítani a községházra. A két sebesült nő állapota súlyos, de valószínűleg életben maradnak.

— **(Táncmulatság Nagy-Álmason.)** A nagymási intelligencia, az ottani r. kath. kápolnának harangalapja javára, e hó 16-ikán vasárnap, a nagymási parkban zárkörű táncmulatságot rendez. A mulatságot megelőzőleg délután hat óraker kisorsolják a jelzett célra ajándékozott női kézimunkákat.

— **(Szerencsés számok.)** — Express tudósítás. — Az osztálysorsjáték tegnap húzásánál a következő nyereményeket sorolták ki:

15 000 koronát nyert: 57866.
5000 koronát nyertek: 14333 16940 100878.
2000 koronát nyertek: 28306 54253 65071 103001.
1000 koronát nyertek: 191 15977 25104 26106 98037 109327.
500 koronát nyertek: 199 2057 4167 4227 5184 6542 6901 7642 8371 10192 13494 15819 17737 21093 22331 23336 23627 24035 26226 26650 31780 32008 32672 33298 35087 37702 39228 40545 43030 43935 50375 51243 52184 56045 64533 67409 68805 68929 70402 73941 78936 79680 80205 80378 84705 84897 85222 87173 87756 90438 96618 102448 102591 109464.

A többi kihuzott számok 170 koronát nyertek.

Táviratok

A kormányalakítás előmenyei.

Budapest, aug. 12. é 12 ó.

Az új kabinet alakításáról semmi pozitív értesülés nincs még. A felhivatalosok minden állítása is csak merő találgatás. A király csütörtökön érkezik Gödöllőre s pénteken kezdi meg azoknak a kihallgatását, a kiket a miniszterelnök a kormányalakításra vonatkozólag ajánlatba hozott. A képviselőház körülbelől 2 hétig szünetel. A király kihallgatásai keddig valószínűleg eltartanak, s az új kormány megalakítása is igénybe vesz 3—4 napot s így a bemutatkozás 24-ike előtt nem igen történhetik meg.

Budapest, éjjel 3 óra.

Ujabb értesülésünk szerint ő Felsége csak a jövő héten, csütörtökön fog Budapestre érkezni. A héten pedig nagy katonai tanácskozás lesz, melyen a magyar nemzeti követeléseket fogják beható vita tárgyává tenni s csak ezután várható az új kormány megalakulása.

Kanonok-avatás.

Budapest, aug. 12. é. 12 ó.

Esztergomból jelentik: Tegnap három kanonokot installáltak, köztük Molnár János orsz. képviselőt.

A párisi vasuti katasztrófa.

Budapest, aug. 12. é. 12 ó.

A metropolitani vasut katasztrófája ügyében a büntető bíróság megindította a vizsgálatot. A vasutársaság Chauvine mechanikust teszi felelőssé, mert neki kötelessége lett volna az égő vonatot rögtön kitérő vágányra tolatni.

Budapesti gabonatózsde.

Jegyzetelt:

Buza okt.....	7.34—35
Buza 1904. ápr.....	7.58—59
Rozs okt.....	6.18—19

BELTÁJ.

* **A szombati megnyitó előadás.** Naponként folynak a szombati megnyitó előadás próbái. Mint már jeleztük, az „Orléáni Szűz“ címszerepét Tóvölgyi Margit asszony játssza, kinek ez egyik legkiválóbb alakítása. Kivüle Szakács, Thury, Tompa, Szegő, Kassai, Vécsei, Szentgyörgyi, Th. Csige Böske és Laczkó Aranka játsszák a darab főalakjait.

* **Forgószél Kisasszony,** ez a vídám énekes bohóság kerül színe vasárnap este. A Nyári Színház június havi műsorának sikeres darabja volt a „Forgószél Kisasszony“, mely mindhárom előadásán telt házat csinált. A darab az eredeti szereposztással kerül színe. A címszereplő Szabó Mariska mellett Megyeri igazgató, Thury, Mészáros, Bérczi, Dezséri, Kassai lesznek a további főbb szereplők.

* **Az országos színészegyesület színésziskolája.** Az országos színészegyesület oly módon próbál segíteni az egyre jobban burjánzó színésziskolák ellen folyóztó számtalan bajon és panason, hogy az ezerből ezereget csinál és maga is nyit egy iskolát. Hogy hogyan és miképen fogja ez iskola leküzdeni a tengersok konkurenciát s hogy hogyan és miképen felel majd meg kitűzött feladatának, meg fog felelni erre a jövő. Egyelőre konstátáljuk, hogy az új iskola szeptember hó első felében nyílik meg s hogy a rendes tanfolyam két évre terjed. Az országos színészegyesület színésziskoláját sikerrel elvégzett növendékek az országos színészegyesület alapszabályai értelmében az egyesület tagjai sorába vétetnek fel. A felvételi vizsgálatra előlegesen jelentkezni lehet augusztus hó 28., 29. és 30. napján mindennap délelőtt 10-től 12 óráig a színésziskola helyiségében (Lipót-körút 1., II. em. 2. ajtó.) Esetben jelentkezők felvételi vizsgálatra nem bocsátatnak. Kiskoru jelentkezők az előleges jelentkezés végett szülő vagy gyámmal jelenjenek meg. Vizsgálati díj 5 korona, mely az előleges jelentkezés alkalmával lefizetendő. Beiratási díj 4 korona. A jelentkezéshez szükséges okmányok: születési bizonyítvány, bizonyítvány végzett iskoláról, egészségi bizonyítvány és szülői beleegyezés azoktól, kik szülő vagy gyám nélkül jelennek meg.

REGÉNY

Hajótörés után.

— Délamerikai regény. —

Irtá: Kreuth W. (24)

— Ugy, mondá még mindig undulatos hangon Berndorfné asszony, az nem valami nagy birtok, na, töljön le és helyezze kényelembe magát.

Witteke, aki eddig állott, egy fauteuilben helyet foglalt és szokott hangján kezdte elbeszélését:

— A föld Asuncion és San-Martínó között fekszik, nem messzire az Itapicury lagunától. Három leguát tesz ki, mind réti és erdő, minden évszakban vizgazdag és az új vasutvonal megszeni fogja. Ezelőtt másfél évvel egy német, ki üzleti dolgokban nagyon járatan volt, fenntartással eladta neveltségese csekély összegért, nyolcszáz pesoért.

— Az ügyek azonban valószínűleg nincsenek rendben, mert a föld egy öreg paraguayi emberé, ki Benancio Martinierótól, a birtoknak a háború előtti jogos tulajdonosától származik. Ott láthatjuk donna Teresát, feleségét és meghatalmazottját az öreg don Martinonak, ki a nagy Lopez vezérnek derék, de a sebekből és a háború fátalmaitól összetört egykori katonája. Mi a földet nagyon megkívántuk, s ezért talált minket a tanár ur senior Diaznál, a pénzügyi biztostnál. A vételnek okvetlenül meg kell történnie, mert mi a földet reklamljuk. Hát így van-e, vagy sem, donna Teresa.

— Ugy van, Senor. Mi elég sokáig túrtuk azt a németet a mi területünkön, mióta azonban családunkból egy leányt megszöktetett, vége a türelemnek. Egyéb-iránt annak a földnek az értéke most több, mint négyezer pezo.

A tanár gondolkozott, aztán azt kérdezte:

— Hogy hívják azt a németet?

— Don Robertonak nevezik, — felelt Witteke. — Azonban azt hiszem, hogy az igazi neve másképp hangzik s úgy gondolom, hogy valami mágus, vagy más afféle. Ugyes ember és használható kereskedő. Az általa alapított kis estancia nagyon jól megy és ő a földet még értékesebbé tette.

Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR*

Privát kutató

Privát kutatással való kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat úgy magán, mint családi ügyekben a legnagyobb diszkrétio 8—60 alatt elvállalok. 2618.

Gy. I. Belkirály-u. 16.

Réti Sándor férfi ruhakereskedőnél

— a tanácsháza alatt —

1 férfi öltöny 4 firtól.
1 fiúöltöny 1 firt 50 krtól.
1 férfi nadrág 1 firtól kezdve kapható csakis a Tanácsháza alatt

Szám: 1091-1903.

vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. járásbíróságnak 1903. évi Sp. I. 158/2. számú végzése következtében dr. Ötvös Lajos ügyvéd által képviselt Szász Lőrincz javára Stark Lajos ellen 120 K. - t. s. járulékaik erejéig 1903. évi június hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 718 koronára becsült következő ingóságok, egymint: butorok és egyéb, nyilvános arverésen eladatnak.

Mely arverésnek a Kolozsvár városi kir. járásbíróság 1903. évi VII. 792/2. számú végzése folytán 120 K. - fill. tökéltetés, ennek 1903. évi február hó 6 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 60 korona 66 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Kolozsvárt, Felleki-út végén leendő eszközölésére 1903. évi augusztus hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legutóbbi tényleges szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen arverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1903. évi augusztus hó 11. napján.

K. Csoma Imre,
kir. bír. végrehajtó.

2652 1-1

Braun Mihály
hangszerkészítő
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi M.-u. 18.

Nagy raktár az
összes hangszer-
ekben.
Nagy
javítóműhely.
Árjegyzék ingyen és
bérmentve.

Zorda-Turban egy igen jó
forgalmu üzlethelyiség, fel-
szereléssel, örök áron, októ-
ber 1-ig, más vállalat miatt

eladó!

2636. Évi 10,000 korona forgalom. 2-3.

Értekezhetni Torda-Turban: Kolozsvári Árpáddal.

ELADÓ
az Erzsébet sétánál tőzomszé-
ségében, Fellegvári-út 76. sz.
és felhosszában Sándorgrádics
1-ső számú telkek, a rajta álló
három épülettel szabad kézből.

1-3. **Üzleti szempontból nagy
jövővel kecsegtető hely!**

— Értekezhetni lehet a tulajdonossal: —
Pap Ádámmal, Puj, Kunyadmegye.

Cseplő-készlet
fiatal nehéz hatos
M. A. V. gyárt-
mány, gyárilag
javítva, jótállás
mellett azonnali
szállításra kapható!

Cseplőkészlet!
Horváth és Herczeg
cégnél
Bpest, VI. Lehel-u. 8.

Borfogasztó közönség figyelmébe!

A borfogasztó közönséget tisz-
telettel értesítem, hogy debreczeni
kerti bor-
házhoz 30 kr-ért, bent 36 kr., érmelléki
34 kr., bent 40 kr., hegyaljai házhoz
44 kr., bent 50 kr. 2643 1-3

Ugy kihordásra, mint bent étkező
előfizetőket jutányosan elvállalok!

**Placsintár-fele vendéglő, Trefort-
utca 11. szám. (Klinikával szembe.)**
A nagyérdemű közönség becses portfogását kéti
2643. 2-3. **A vendéglős.**

Nagy raktár helybeli
készítményű paplan,
mátrác és ágyhuza-
tokban.

Sárga Kristóf fehérnemű- és vászon-
raktárában Kolozsvárt,
Deák Ferenc-utca 3. sz.

A legnagyobb választékban és legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk
és harisnyák.**Különlegességek:** dus választék
minden kivi-
telű divatos férfi- és női ingek,
alsó-nadrágok, gallér, kezelt
és finom zsebkendőkben.**Szőnyegek**minden fajtában és mi-
nőségben, u. m.: sa-
lon-, fali-, futó-, ágyelibe- és
pamlag-szőnyegek, továbbá va-
lódli Linoleum minden szélesség és
nagyságban.Hazai pokróczok, utazó- és gyap-
ju-takarók, fürdő-köppeny, ru-
ha, lepedő, törölköző, kalap
és keztük.**Eladó bolti berendezés
és házi telefon!**Elvállal kiházasítási vagy magánszükségre kívánt min-
denféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás
és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.
2650 66-104**Valódi késmárki lendamaszt asztal-
nemű 25% gyári áron alól kapható.****Kolozsvári Kiállítások**

(1903. szeptember 5., 6., 7. és 8-án.)

A Nagym. Földm. Miniszter úr erkölcsi és anyagi támogatása mellett.

1. XIV. Erdélyrészi Tenyésztőkiállítás.Erdélyrészi tenyésztők részére. Díjak
összege 12,000 korona. Áll. arany-
és ezüstérmék. Dicsérő oklevelek.**2. II. Erdélyrészi gép-, eszköz- és anyag-**kiállítás, részt vehet minden magyar-
országi gyáros és iparos. Áll. arany-
érem és ezüstérmék. Diszoklevelek.**3. Országos baromfi kiállítás.**Részt vehet minden erdélyrészi és
magyarországi tenyésztő. Díjak 2000
koronáig. Dicsérő és diszoklevelek.

Bejelentési idő:

1903. augusztus hó 15-ig.

Programokat és bejelentő ivatek kérésre küld:

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ Titkári Hivatala, Kolozsvár.

Petőfi-utca 7-ik szám.

Deutsch József férfi-ruha áruház Kolozsvárt,
Mátyás király-ter 30. sz. alatt.

Férfi-, fiu- és gyermekruhák a legelőnyösebb árak mellett szerezhetők be!

Üzletfelhagyás!

Üzletfelhagyás
miatt
az összegyűlt nagy
raktáromat:

óra-, ékszer- és
látszerész készletet
minden elfogadható szolid áron
október 1-ig kiárulom.

Babos Sándor.

A híres és közkedveltségnek örvendő K.-Imperi

„RÉPÁTI“ savanyuvíz
a mai naptól kezdve közvetlenül a forrástól
egészen friss töltésben kerül forgalomba.

Dr. Lengyel Béla m. kir. egyetemi tanár szakvéleménye a következő: A k.-imperi „Répáti“
forrás oly kitűnő égvényes savanyuvíz szolgáltató, mely egy szerencsés összetétel, mint rendkívüli dus szénsavtartalom
folytán megérdemli, hogy a maga nemében a legkitűnőbbek egyikének tekintessék s mint ilyen, a megfelelő méltaságban

Purjesz Zsigmond dr. prof., a következőképp nyilatkozik: „Bizonyítom, hogy a „Répáti“ savanyu-
vizet a nyakharták hurutos bántalmái ellen ismételve jó sikerrel alkalmaztam.”

Dr. Hankó Vilmos tanár, az E. K. E. balneológiai oszt. titkára e vizről így vélekedik: „A
„Répáti“ viz nemcsak mint élvezeti víz kitűnő, hanem mint gyógyító ital is megbecsülhetetlen s a Csehország-
ból hozott drága krondorfi vízzel minden tekintetben versenyez.”

Mindig friss töltésben kapható

kolozsvári főraktárosunk: Deutsch Lipót Hoavéd-utca Csetz János
a fűszerkereskedésekben és vendéglőkben. féle házban.

Telefon 486. sz. „Répáti“ forrás kezelősége.

Mátyás király
ter.
Gróf Rhédey
palota.

Schuster Emil
Norinbergi, díszmű, játék, sport, vadászati
és fényképészeti kellékek áruháza Kolozsvárt.

Telefonszám:
185.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát:

Az eredeti **Grammophon** Társaság hangosan beszélő-
zenélő- és szavaló-gépeit,
eredeti gyári áron 105, 150—200 koronáig; ugyszint az
ezekhez megfelelő
lapokból állandó
nagy raktár magyar,
német, angol, fran-
czia, olasz kiadások-
ban. **Grammopho-
nok**at megfelelő
referenciák mellett
havi részlettör-
lesztés mellett is
árusítok eredeti
gyári áron.

Vadászati kellékekben: Kizárólagos raktár I. P. Sauer & Sohn
Suhl. H. Pieper és Neuman Freres bel-
giumi fegyvergyárosok serétes és golyós fegyvereikből bármilyen
Caliberben 38 koronától 600 koronáig; Revolverek, Browning
és Bär czéllövő és flobert pisztolyok, revolvertöltények, töltény-
hüvelyek, fojtások, golyók és serétek, becsavaró- és tisztító kellékek
stb., vadászcipők, csizmák, vadászharisnyák, kalapok és sapkák.
Vízhatlan loden és teveszörkabetők, felöltők és gallérok, valódi
dániai mosható iramszárvasbörkabetők, szőrmével bélelte és
béleletlenül, bőrsapkák és sisakok.

Schuster Emil.

Valódi Erdélyi hegyaljai

Tisztán kezelt borok!

2514 16-*

A borfogasztó közönséget, kirándulókat, mulatság rendező bizottságokat
tiszteltetl értesítem, hogy kedvező bevásárlások folytán beszerzett, úgy mint **saját
termésű valódi hazai borok**, Erdélynek leghíresebb borvidékeiről, mely borok
szakértők által rég egy rangban a híres Tokajival osztályozva vannak, a legmesszebb-
menő felelősség és **legelőnyösebb árak mellett**, a következőképpen eladásra
bocsátom.

Zárt palaczkokban literenként:

Erdélyi hegyaljai krakkói asztali bor I. oszt. — K 84 f
" " " " " II. " — K 72 f
" " " " " III. " — K 60 f
" " " " " peccsenye bor . . . I K 10 f

Zárt 7 deciliteres palaczkokban:

Erdélyi hegyaljai som . . . — K 90 f
" " risling . . . — K 90 f
" " muskotály . . . I K 20 f
Valódi egri bikavér . . . I K 20 f
" " piros bor, literenként — K 84 f

Ezen árak mellett a fogyasztási adó már ki van fizetve!
Ezen árak bárhova hazaszállítva készpénzfizetés mellett
értendő. — Üvegek 15 napra kölcsönkép adatnak.**Telefonon megrendelhető és min-
den időtájban hazaszállíttatik!**

○ Ismét eladók kedvezményben részesülnek!
Borüzletem szoliditására személyes meggyőződésért kérv, maradtam tiszteltetl

Ötvös Dánielné,

Telefonszám 511.

KOLOZSVÁRT, Óvár, Bocskay-utca 1. szám,
(Mátyás király születési háza szomszédságában).

Értesítések

a legolcsóbb árban vétetnek föl
**Gombos Ferencz „Lyceum“ könyv-
nyomdájában Kolozsvárt, Egyetem-
utca 7-ik szám alatt.**